

Posudek oponenta práce.

Diplomová magisterská práce, 83 stran textu + obrazová příloha

Archeologie prusko-rakouské války z roku 1866

K válečným událostem roku 1866 vyvrcholeným bitvou u Hradce Králové se historická literatura obrací již prakticky od závěru 19. století. Impuls pro vznik řady nových titulů kromě změny režimu v roce 1989 přineslo i připomenutí nedávných kulatých výročí (1996, 2006, a zejména 2016). Po celou dobu byl badatelský pohled veden zejména za využití historických pramenů a aplikací různých historiografických přístupů. Je tedy s podivem, že se tento konflikt nestal již dříve v zájmu archeologů. Koncept tzv. *archeologie konfliktu* (apod.) je přitom v tuzemské badatelské obci znám minimálně od počátku 90. let pomalu a je stále více rozvíjen. Výsledky severoamerických a západoevropských kolegů přitom jasně ukazují, jak hodnotné výsledky může archeologie přinést k poznání *nedávným* konfliktům 19. a 20. století.

V úvodních částech práce je zrekapitulován dosavadní stav bádání a odůvodněn výběr tématu. Nutné je podotknout, že text práce místy není tvořen zcela novými pasážemi, neboť díky aktivitě badatele byly průběžné výsledky představeny na několika domácích konferencích, a zčásti i publikovány. Tato skutečnost rozhodně nesnižuje hodnotu práce, naopak dokresluje zájem autora o danou problematiku.

Jádro posuzované práce M. Holase se skládá ze tří hlavních částí. V podstatě se jedná o tři poznávací etudy, ve kterých si autor v předem zvolených mantinelech odpovídá na možnosti, limity a vypovídací hodnotu aplikace různých metod na jím zvolená nálezová prostředí.

První je věnována problematice a výpovědním možnostem válečných hrobů. Autor upozorňuje na nutnost pečlivé terénní dokumentace, a odborného antropologického posouzení. Dále velmi názorně demonstruje nutnost znalosti výstrojních řádů a předpisu, díky kterým jsme (zejména na pruské straně) schopni identifikovat až neuvěřitelně přesně jednotlivé padlé. Archeologická zjištění pak mohou *paradoxně* být v rozporu s dochovanými písemnými prameny (nesourodé počty ztrát konkrétní jednotky, či podoba smrtelných zranění).

Druhá studie se věnuje polním opevněním rakouské armády, které byly součástí rakouských pozic v bitvě u Hradce Králové. Kromě detailního rozebrání historických pramenů se autor věnuje lokalizaci a podoby jednotlivých objektů. Důležité výsledky přinesl magnetometrický průzkum financovaný ze zdrojů FF (Specifický průzkum) a zaměření patrně jediných dochovaných terénních reliktních opevnění č.5.

V poslední části se autor zabývá problematikou nejběžnější metody uplatňované na novověkých bojištích – výzkum detektorem kovů. Autor porovnává výpovědní hodnotou jednotlivých nálezových komponent z války 1866. Příkladem se pak staly nálezy pocházející z části bojiště u Náchoda. Limity, spočívající v intenzitě daného průzkumu si autor správně uvědomuje.

Text práce působí vyzrálým dojmem, drobné gramatické nedostatky nedosahují velkého počtu. Při posuzování výsledků je nutné si uvědomit, že bádání je teprve na svém počátku, které z (podstatné) části inicioval až právě M. Holas.

Práci bych vytknul střídmostou (nicméně kvalitní) obrazovou přílohu. Součástí mohly být alespoň základní mapové a obrazové přílohy doplňující tři stěžejní části a napomáhající méně poučenému čtenáři lépe si dosadit informace v textu do kontextu (bojiště 1866 ve východních Čechách, postavení jednotek u Hradce Králové, Náchoda, hrobové celky – lokalizace, nákresy, výstroj pruských a rakouských jednotek apod.)

Výsledky práce si zaslouží publikaci pro zpřístupnění širší badatelské obci.

Práci doporučuji k obhajobě

V Hradci Králové 7. května 2018

Mgr. Pavel Drnovský, Ph.D.